

JULIJ	
1 S. Presv. kri	☉
2 N. p. pobik.	
3 P. Leon II.	
4 T. Dan neodv.	
5 S. Anton M. Z.	
6 C. Bogomila	
7 P. Chri. in Met. +	
8 S. Elizabeta Port.	
9 N. p. pobik.	☾
10 P. Amalija	
11 T. Pij. I.	
12 S. Mohor in Fort.	
13 C. Marieta	
14 P. Bonaventura +	
15 S. Henrik	

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKE LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKE
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 133.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 13. JULIJA — THURSDAY, JULY 13, 1939

LETNIK (VOL.) XLVIII.

Reševanje WPA stavke - Chamberlain žanje pohvalo

Kongres skuša preduraditi plače za WPA strokovne delavce, ko se je njih stavka razširila preko cele dežele. — Drugi projekti, a tudi delavstvo v privatni industriji grozi s solidarno stavko. — Izgredi v Minnesoti.

Washington, D. C. — Stavka, ki je izbruhnila med strokovnim delavstvom, zaposlenim pri vladni relifni ustanovi, WPA, je napravila tak vtis na kongres, da so se v tork v obeh zbornicah pričeli baviti s stavljenimi predlogi, v katerih se zahteva, da se mora določiti plača za to delavstvo na enaki podlagi, kakor se je pred 1. julijem, ko je bil v veljavi še prejšnji WPA zakon. Na kongresnike je brez dvoma vplivalo posebno to, ker se je ta stavka razširila preko cele dežele in se ji je pridružil okrog 100.000, oseb povrh pa tudi, ker so se druge delavske skupine grozile pridružiti stavkarjem.

Kaj bodo WPA oblasti podvezle proti stavkarjem, ni bilo v tork še povsem jasno. Objavilo se sicer grožnja, da bo vsakdo, ki se ne bo povrnil na delo, odpuščen, in so za to določile tork večer kot zadnji rok. Dvomljivo pa je, da bi se to tudi izvedlo, ker bi se moralo za odpuščene na nek način skrbeti in bi preostal samo direktni relif; tega pa imajo v oskrbi posamezne države in mesta, katera bi težko zmogla to breme.

Dvomljivo je tudi, da bi se stavkarji ustrašili te grožnje; bolj kaže na to, da se jim bodo še drugi pridružili s solidarno stavko. Tako je unija Workers Alliance objavila, da stopi v stavko 4.800 delavci pri šivalnih podjetjih v chicagškem Cook okraju. Ista unija je sklenila, da bo v Minneapolisu ustavila delo na vseh projektih in, da bo delavstvo odkorakalo proti mestni hiši.

V omenjenem mestu, Minneapolisu, je prišlo zadnji ponedeljek do izgredov, ko je okrog 1000 stavkarjev stvorilo vrsto piketov okrog nekega ženskega šivalnega projekta, v katerem so ženske ostale pri delu. Prišlo je do spopadov, med katerimi je neki policist našel smrt. Ugotovilo pa se je, da smrt ni bila povzročena od poškodb, marveč je bila posledica razburjenja, katerega je sledila srčna kap.

A tudi delavstvo v privatni industriji je v nekaterih krajih zagrozilo s solidarno stavko. Tako je v Springfieldu, Ill., načelnik progresivne premogarske unije, J. Ozanic, objavil v tork, da se utegne njegova unija odločiti za ta korak. V Pennsylvaniji pa so voditelji unij stavbniškega delavstva sklicali izredno sejo v Harrisburgu, da se posvetujejo glede iste zadeve.

Kakor znano, so se te protestne stavke začele zato, ker so se strokovnemu delavstvu pri WPA dvakratno zvišale delovne ure, dočim so plače ostale iste. Plača na uro je bila prej približno toliko kakor plača v enaki stroki v privatni industriji. Ta pa se je znatno znižala, ko so se je število delovnih ur na mesec zvišalo od okrog 50 na 130.

LJUDJE POSTALI RESNI

Povpraševanje po čitju z globčo vsebino.

Chicago, Ill. — Iz tega, kako čtivo si kdo izbere, se lahko sklepa njegovo razpoloženje in značaj, in sklepajo na tej podlagi, so vodstva javnih knjižnic v Chicagu in drugod dognala, da se v čitateljih opaža velika izprememba. Dočim so v prejšnjih časih posegali ljudje posebno v poletni dobi po lahkem berilu, povestih, pri katerih ni treba dosti rabiti možgan, je pa zadnje čase, posebno letos, v tem oziru ravno narobe: Čimdalje bolj se množi povpraševanje po knjigah globlje filozofske in znanstvene vsebine, pri katerih je treba globoko misliti. — Kakor torej kaže, se doba lahkomišelnosti, katera je nastopila po vojni, polagoma bliža svojemu koncu.

JUŽNI TIROLCI PRED ODLOČITVJO

Rim, Italija. — Nemško prebivalstvo na južnem Tirolskem se ima končno javno odločiti, kateri državi bi naklonilo svojo nedeljeno vdanost, ali Italiji, ali Nemčiji. Kakor znano, je ta del dobila od bivše Avstrije Italija in je tvoril bolj ali manj sporni problem celi čas, odkar je prišel Hitler zedinjati vse kraje, kjer živi nemško prebivalstvo. Zadnje dni pa sta oba zaveznika ta spor poravnala, in sicer tako, da se je Hitler dočela odpovedal temu ozemlju in se zavezal, da ga ne bo skušal spraviti pod Nemčijo. Glede nemškega prebivalstva tam kaj pa sta zbratala tako, da se tistim, ki hočejo ostati trdi Nemci, nudi prilika, da se presele v Nemčijo in, da bodo tam tudi dobili zaposlitev. Tisti pa, ki se odločijo, da ostanejo, se morajo obvezati, da postanejo italijanski fašisti z dušo in srcem in da ne bodo več gledali preko mejo po "rešitelju".

GOZDNI POŽAR DIVJA V COLORADI

Fort Collins, Colo. — Okrog 1.500 akrov gozda je v plamenih in požar dosega kakih 50 milj severozapadno od tukaj. Število gozdarjev je moralo pobegniti pred ognjem, ogroženih pa je tudi mnogo rančev. Gozd, kjer razsaja požar, je federalna last.

KRIŽEM SVETA

Toronto, Ont. — Na poročilo nekega lista je min. predsednik Hepburn stavil vladi predlog, da se v slučaju evropske vojne ponudi v Kanadi zatočišče obema hčerka ma angleškega kralja, kakor tudi tisočim drugim angleškim otrokom.

Gdansk. — Tukajšnje mestne oblasti so pripravile protestno noto za poljsko vladu, v kateri se dolže trije poljski vojaki izživanja. Obdolžba pravi, da so prestopili mejo in zili s puško gdanskim carnikom.

Kaunas, Litvenija. — Nek ribiško obrežno vas, po imenu Šventaj, namerava tukajšnja vlada preurediti v pristanišče za svojo prekomorsko trgovino. Njeno prejšnje pristanišče, Klajpeda, je Litveniji vzela Nemčija.

KONSERVATIVCI JOKAJO ZA STARIMI ČASI

San Francisco, Cal. — Vrhovno sodišče Zed. držav je bilo stober, na katerem so slovele ameriške svobode, dokler je bilo v rokah starih tridih konservativcev. Tako se vsaj konservativci sami povdarjali. Zdaj pa, ko se je Rosvelt posrečilo, da je spravil vanj progresivne člane, kričijo isti krogi, da se na sodišče več ne moremo zanašati, češ, da ustavo po svoje zavija. To mnenje je izrazil na zborovanju zveze ameriških advokatov predsednik zveze, F. J. Hogan. Zavrnil pa ga je R. H. Jackson, gen. solicitor Z. D., rekoč, da razvoj zadnjih časov kaže na "ustavni prepoved".

ANGLIJA S GLAŠA Z NJIM

Celokupno javno mnenje Anglije odobrava odločne besede Chamberlaina glede Poljske. — Važnost Gdanska.

London, Anglija. — Skoraj vsi listi brez izjeme so izrazili odobravanje nad odločilnim stališčem, ki ga je pokazal Chamberlain zadnji ponedeljek v parlamentu, ko je povdaril, da je Anglija resno pripravljena, da prisloči Poljski na pomoč, kakor hitro bi jo ta potrebovala pri svoji borbi za mesto Gdansk proti morebitnemu nemškemu vpadu.

Splošno se izraža mnenje, da so bile Chamberlainove besede nekak ultimat nazijski Nemčiji, naj ne skuša s silo prevreči sedanjega stanja omenjenega mesta, ker ima drugače z vsoto gotovostjo računati z nastopom Anglije. Tudi se povdarja, da po teh odločnih besedah ni več misliti, da bi si mogla pridobiti Nemčija to mesto s kakim novim "Monaškim" maršev po prisiljena, da bo morala začeti direktno vojno, ako ga bo hotela dobiti.

Velika važnost se pripisuje temu, ko je Chamberlain očitno izrazil, da v tem slučaju ne gre samo za Gdansk, marveč za obstoj cele Poljske in s tem za prevrat obstoječega reda vse Evrope. V nekaterih krogih se je namreč vprašanje Gdanska smatralo kot lokalna zadeva, ki bi ne zaslužila tolike mednarodne pozornosti.

VROČINA BILA TEJ DRUŽINI V SREČO

Knoxville, Tenn. — Družina J. V. Kimbrough je šla v nedeljo zvečer spat v kuhinjo, ker je bilo v spalnici na postelji prevroče. Ta okoliščina ji je tudi rešila življenje. Ponoči se je namreč utrgal zemeljski plaz nad hišo, zgrmel navzdol, zadel hišo ter odnesel od nje tisti del, kjer je bila spalnica. Družina v kuhinji je ostala nasprotno docela nepoškodovana.

Iz Jugoslavije

Nenavadna zgodba otroka, ki se je izgubil pred enim letom in so sedaj našli ostanke njegovega trupla. — Sv. oče je blagoslovil slovenska bisernoporočena. — Še druge vesti iz starega kraja.

Divje mačke požrle otroško trupelce

Maribor, 20. junija. — Lanskega leta 14. maja se je izgubil sinček kočarja Franca Osonkarja v Velikem Mislinju. Oče je takoj naznanil oblastem, vendar tudi z najnapornejšim in smotrenim iskanjem otroka ni bilo mogoče najti. Prvotno so domnevali, da so izgubljenega otroka našli kake cigani in ga vzeli s seboj, vendar tudi preiskave v tej smeri niso dale nobenega pozitivnega rezultata. Po več ko enem letu pa se je skrivnost tega otroka pojasnila.

Gozdni delavci, ki so pregledovali les za podiranja v gozdu pod Črnim vrhom v tako imenovanem Velikem grabnu, so v grmovju našli otroško lobanjo. Takoj so o tem obvestili Osonkarja, od katerega so pričakovali razjasnitve najdlje. — Skupno z orožniki so začeli po gozdu iskati druge dele okostnjaka in eventualne ostanke obleke. V resnici so na prostoru kakih 100 m našli ostale dele okostnjaka in nekaj obleke, ki je bila vsa raztrgana.

Osonkar je na podlagi ostanke obleke spoznal, da so našli ostanke njegovega, pred enim letom izginulega otroka. Tako se je izkazalo, da se je bil otrok izgubil v gozdu in da je skoraj gotovo od lakote umrl, ker na telesnih ostankih ni nobenih sledov, ki bi govorili za zločin. Verjetno je, da so divje mačke in druge zverji otroško truplo požrle in kosti raznesle.

Mesto, kjer so našli okostje, je od najbližje hiše in ceste oddaljeno kakih 5 kilometrov in je zato razumljivo, da otroka ni mogel nikdo slišati, ko je brez dvoma klical po pomoči.

Lepa slavnost v Ljubljani

Ljubljana, 26. junija. — V nedeljo sta v cerkvi sv. Petra obhajala svojo biserno poroko Janez in Terezija Košmerlj, starša šempeterskega župnika g. Alojzija Košmerlja. Oče mladeniško nosi svojih 87 let, mati, ki je dala življenje 13 otrokom, pa pri svojih 80 letih ne kaže niti 60. Prišla sta od Pikčeve (ali pa starem: Betoncove domačije v Sodražici, ki sta jo vzorno vodila in povečala, a je božja volja tako hotela, da sta kljub 13 otrokom ostala sama doma — brez naslednika, ki bi ta grčavi, žilavi in krščanski rod peljal naprej.

Šempeterska fara se je čutila zelo počaščeno, da je g. župnik svoje starše pripeljal v njeno sredo, da obhajata svojo biserno poroko. Vsa fara je sodelovala, da bi bila slovesnost čim bolj prirsčna. Cerkev je bil vsa v cvetju. Med obredom je bila cerkev

polna faranov. Župnik sam je imel slavnostno pridigo in cerkev je parkrat zaihtela, ko je opisoval dolgo, a pogumno nevklonljivo vztrajno krščansko in slovensko pot svojih staršev, ki sta pred biserni oltar od svojih 13 otrok pripekljala samo dva sina, medtem ko je ena hčerka v Ameriki, ostali pa so že vsi pri Bogu.

V župnišču je slavljenca in svate čakalo nepričakovano veselje. Poštni sel je prinesel brzojav v latinščini, na katerem je bil podpisan papežev državni tajnik kardinal Maglione in ki se je glasil: "Janezu in Tereziji Košmerlj, ki obhajata svojo biserno poroko, pošilja sveti oče z očetovskimi voščili svoj blagoslov." Ko so brzojav prebrali, sta si oba Pikeca obrisala oči in Pikečev oče so prišli svojo ljubljeno Terezijo za roko ter rekli: "Kaj ne, sedaj pa so vse težave pozabljene!" In mati 13 otrok, ki so v duhu videli roko sv. očeta, ki jih iz daljave blagoslavlja kot v zahvalo za dolgo zvestobo in kot v jamstvo za še lepšo bodočnost, so tiho prikimali. Vsem pa je leglo na dušo ono sveto veselje, ki ga občuti le tisti, kdor je doimel duhovno povezanost vseh kristjanov z namestnikom božjim, ki vodi njegovo Cerkev. Lepšega zaključka ta slovesnost ni mogla dobiti.

Nov most

V Nazarijih grade nov železobetonski most, kateri bo zamenjal starega lesenega ki že davno ni odgovarjal velikemu prometu lesne industrije. Most bo stal 800.000 dinarjev in bo 56 metrov dolg ter 6 in pol metra širok. — Zanimivo je, da sta od Celja do Mozirja samo dva betonska mosta, pa je ta dva je zgradila stara Avstrija.

Velika škoda zaradi deževja

Kakor se poroča, je sadje zgodaj spomladi zelo lepo kazalo in sadjarji so pričakovali izredno dobro letino, naravnost rekordno množino sadja, tako so govorili med seboj, bomo lahko letos izvozili. Samo rabolk so naračunali da jih bo 5000 vagonov za izvoz. — Pa so se všteli. Neprestano deževje je zelo zmanjšalo pridelek sadja in bo zato prav pičel.

Nesreča

S češnje je padel 20 letni posestnikov sin Jože Kalan iz Suhe pri Škofji Loki in se nevarno pobil.

Dolga leta službe

V Gornjem gradu je nadgozdar Viktor Pariž, ki je uslužben pri upravi veleposestva ljubljanske škofije, slavil 50 letnice svojega službovanja. Vsekako lepa doba odgovorne službe.

NE BRIGAJO SE ZA POSTAVO

V državi New Jersey je v veljavi nov zakon, po katerem je prepo vedano, nositi uniforme, kakoršne uporabljajo kako organizacije v tujemstvu, in enako tudi pozd ravljati na tujemski način. Nazijsko usmerjena organizacija Nemško-ameriški bund pa se za ta zakon očitno ne zmeni; gornja slika kaže nje člane, ko so uniformirani paradirali 4. julija v Andover, N. J.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj,
ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnine:
Za celo leto \$5.00
Za pol leta 2.50
Za četrt leta 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:
Za celo leto \$6.00
Za pol leta 3.00
Za četrt leta 1.75
Posamezna številka 3c

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:
For one year \$5.00
For half a year 2.50
For three months 1.50
Chicago, Canada and Europe:
For one year \$6.00
For half year 3.00
For three months 1.75
Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo
vraj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas
do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov ured-
ništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at
Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Kaj bo s sporazumom z Hrvati?

3. PO VOLITVAH.

Lani decembra meseca smo imeli nove volitve v skup-
ščino, katere je vodil kot notranji minister dr. Korošec.

Pri volivni kampanji je vsem padlo v oči, kako se je
dal dr. Stojadinović pozdravljati in razglašati kot "vodja",
popolnoma po vzoru Mussolinija in Hitlerja. Že to je ka-
zalo, da nekje v njegovem vodstvu ni vse v redu. Vendar
smo Slovenci pri vsem tem gledali in zaupali samo na svo-
jega voditelja in smo šli na volitve samo zanj.

Dr. Korošec je vodil volitve tako, da je dal kakor Slo-
vencem, tako tudi Hrvatom popolno svobodo, da z glasov-
nico v rokah pokažejo jasno in nedvoumno, koga prizna-
vajo za svojega voditelja in koga hočejo, da jih v državi v
vseh njihovih težnjah zastopa. Svobode je dal toliko, ko-
likor so jo obstoječi državni zakoni o volitvah dovoljevali,
tako da so mu po volitvah kakor dr. Stojadinović tako vsi
njegovi prijatelji očitali, da je bil "premehak". Danes vi-
dimo jasno vsi, zakaj je tako postal in smo mu hvaležni
iz srca.

Vaše ameriško nasprotno časopisje ga je napadalo in
mu očitalo celo narodno izdajo. Danes lahko vidijo, kako
strašno krivico so mu naredili.

Tako je bilo mogoče doseči, da so Slovenci z ogromno
večino pokazali jasno, da je voditelj naroda dr. Korošec in
nihče drugi, Hrvatje pa, da je njih voditelj dr. Maček in
nihče drugi.

Kakor so časniki pozneje poročali, naj bi se preuredi-
tev države v fašističnem načinu izvršila takoj po volitvah.

Toda dr. Korošec je stal kot stražar svoje države na
straži.

Kako smo se zavzeli vsi, ki nismo o tem vedeli, ko je
kmalu po volitvah, po svoji tako briljantni zmagi v Slove-
niji, dr. Korošec naenkrat izstopil iz vlade in odšel "na po-
čitnice" v Grčijo. Kaj naj pa to pomeni? smo se začudeni
in prestrašeni povpraševali. Imenovana je bila nova vla-
da, toda brez Korošca. Samo dr. Krek je še ostal v vladi.

Ta vlada pa ni več skrivala svojih namenov. Tako se
je zlasti prosvetni minister v skupščini spozabil in govoril
tako, da se je takoj videlo, kaj se namerava, in takoj smo
razumeli dr. Korošca. Vsled te izjave prosvetnega mini-
stra je pa izstopilo iz vlade pet članov ministerstva in tako
izzvalo ministersko vladno krizo. Med temi sta bila Slo-
venec dr. Krek in Srb, D. Cvetković, ki je že dalj časa vzdi-
ževal ozke zveze s Hrvati in pripravljaval za sporazum.

Radi izstopa petih ministrov je morala celotna vlada
dati ostavko, ki je bila od kneza namestnika tudi sprejeta.
Poveril je sestavo nove vlade Cvetkoviću, zelo zmognemu
in agilnemu politiku.

Njegova vlada je takoj izjavila, da je njena glavna na-
loga, ki jo hoče doseči, sporazum s Hrvati in preureditev
države v tem smislu.

Dr. Korošec v to novo vlado ni hotel stopiti, temveč je
sprejel enako važno mesto predsednika senata, najbrže za-
to, ker Hrvatje niso razumeli njegove politike, in ga dol-
žili, da je on kriv vseh težav, in ga osovražili. Najbrže ni
hotel v vlado, da ne bi vsled tega otežkočil Cvetkoviću de-
lo za sporazum. Saj tako se je splošno tolmačilo njegovo
postopanje.

Ministerski predsednik Cvetković je takoj v prvi svo-
ji izjavi sporazum mogočno podčrtal, česar so se vsi pravi
Jugoslovani zelo razveselili. Mednarodno ozračje politi-
čne Evrope je vsled češke okupacije postalo polno žvepla.
Razburjenje je bilo vsesplošno. Vsi smo prestrašeni ča-
kali, kaj se bo zgodilo. Zato je bilo naše veselje toliko
večje, ko smo izvedeli: sporazum bo.

(Konec prih.)

SLOVENSKI MLADENIČ SE UBIL, KO JE ŠEL PO- GLEDAT KRAGULJEVO GNEZDO

Imperial, Penna.

Tukajšnja Pittsburgh Co. se
je usmili vseh starih delav-
cev s tem, da jim je dala več-
ne počitnice.

Naša rojakinja Marija Do-
linar je bila pobita od automo-
bila pred šestimi tedni. Ima
zlomljeni obe nogi in se zdravi
v bolnišnici v Pittsburghu.

Vsi ji želimo, da se skoraj po-
vrne k svoji družini.

Grozna nesreča je zadela
tudi družino Jožefa in Franči-
ško Sladič. Pred osmimi leti
jim je ubilo v rovu starejšega
sina 19. let starega Jožefa,
zdaj pa jim je kruta smrt po-
brala mlajšega sina Alberta, v
cvetu 23-let. Dne 23. junija
je delal celi dan na farmi pri
svojem bratu in oče z njim.
Zvečer, ko sta šla domov, je
v bližini stara "oljnice" (dre-
vo). Sin reče očetu, na vrhu
je gnezdo mladih kraguljev,
jaz jih grem pogledat. Oče ga
posvari rekoč, pojdi z menoj
domov, pozno je že. Albert
očeta ne posluša in gre na
"oljnice". Oče gre sam do-
mov, ko pride domov, mati
skrbno vpraša, kje je Albert.
Oče pove, da je šel gledat
kragulje, mater pa je začelo
skrbeti, če bi doli padel, ki je
tako visoko. Šla sta hitro po-
gledat oče in mati in ko sta
prišla na lice mesta, pa joj,
groza, Albert leži na tleh in
smrtno zdihuje, vse ude ima
zlomljene. V tem prihiti dru-
gi sin iz farne, da ga poma-
ga nesti v njegovo hišo. Uboga
nesrečna mati zbere vse svoje
moči, da pomaga nesti, svoje-
ga na pol mrtvega sina. Potem
so ga prepeljali v bolnišnico,
kjer je naslednje jutro v groz-
nih bolečinah ob 8 uri izdih-
nil. Pokojni Albert je bil tih
in miren mladenič in od vseh
priljubljen ki so ga poznali.
Bodi mu večni mir, ostalim pa
naše iskreno sožalje.

SPOMINI Z OBISKA V STARI DOMOVINI

(Piše Mrs. Anna Rogel)

Joliet, Ill.

(Nadaljevanje) — Dne 17.
avgusta smo se zopet podale
od doma v Sadini vasi v Ljub-
ljano; kjer smo se sešle z na-
šimi tovarišimi-izletnicami.
Med njimi je tudi bila naša
dobra znanka Mary Dreg, do-
ma iz vasi Belči vrh, fara Dra-
gatuš. Dogovorila smo se, da
gremo v svetovnoznano Po-
stojnsko jamo in sicer takoj
drugi dan. Naslednji dan se
res odpeljemo z vlakom iz
Ljubljane. Na postaji Rakek,
kjer je državna meja med Ita-
lijo in Jugoslavijo, se ustavi-
mo. Komaj se je vlak ustavil,
so že prišli štirje italijanski
uradniki v zelenih oblekah in
z dolgimi peresi na klobukih,
ki so dokaj hitro pregledali

našo prtljago in potne liste.
Ker so bili naši potni listi ame-
riški, je bilo hitro vse oprav-
ljeno in kot je bilo videti, so
bili s tem zadovoljni, da nismo
imeli nobenih ovir, kot smo
opazili pri nekaterih drugih
potnikih, s katerimi so bolj
strogo postopali. Čez čas je
vstopil še eden uradnik, ki je
hotel izvedeti, koliko jugoslo-
vanskega denarja imamo vsa-
ka s seboj. Če je namreč kate-
ri imel pri sebi več kot 300
dinarjev jugoslovanskega de-
narja, ga je moral pustiti na
postaji in ga je pri vrnitvi zo-
pet dobil. Ko smo tudi to vre-
dili, smo nadaljevali pot v Po-
stojno, kamor smo prišli oko-
lu 11 ure dopoldne. Povedalo
se nam je, da je le 15 minut
hoje do jame, zato smo se po-
dale peš, da smo več videli.
Cesta je jako lepo tlakovana,
ob cesti so pa posajena lepa
drevesa. Med potjo smo opaz-
ile več gostiln, ki so pa vse z
italijanskimi napismi. Pred vho-
dom v jamo se nam je poveda-
lo, da so izletniki ravnokar
vstopili v jamo in da bomo mo-
rali čakati na drugi izlet, ki bo
ob 2 uri popoldne. Ker je bila
tam blizu večja gostilna, smo
stopili na okrepčilo. Strežniki
so bili večji le francoskega in
italijanskega jezika. Vprašali
smo, če zna kateri angleško in
so slednji dobili neko dekle, s
katero smo se dobro sporazu-
meli v angleščini in ki nam je
tudi prav vljudno postregla.
Po kosilu smo si ogledali ho-
tel, si nakupili pred jamo raz-
glednic, katere smo postali na
razne kraje v Jugoslavijo in
Ameriko. — Pred vhomom v
jamo je velik napis v italijan-
skem jeziku: "Grote di Postoi-
mia" in ravno tako v franco-
skem jeziku. — Ko so prišli
prvi izletniki ven iz jame, ka-
kih 150 po številu, se nas je
nabralo že dolga vrsta, kakih
200, ki smo čakali za vhod v
jamo. Prišlo je več vodnikov,
ki so vsak vzeli po 20 izletni-
kov. Ti vodniki so potem vo-
dili izletnike po jami in raz-
kazovali ter pojasnjevali raz-
ne zanimivosti. Me smo dobi-
le za vodnika vrlega Slovence,
ki je govoril tudi italijansko in
nemško. Ko pridemo v notra-
njost jame, je bilo prav hlad-
no in ker smo imele le lahke
površnike, smo ta hlad takoj
precej občutile. Tu in tam so
padale od številnih kapnikov
izpod stropa vodene kaplje,
katerih smo se pa lahko izog-
nili. Za majhno ceno se iz-
letniki tudi lahko vozijo z ma-
lo železnico, ki vozi v jami.
Me smo se odločile, da bomo
hodile, ker bomo na ta način
več videli. Občudovali smo
vsakovrstne kapnike, ki neka-
teri kot veliki kristali vise od
stropa, da se človeku na prvi
pogled zdi, da bo ta ali oni
zdel pa zdel padel na glavo,
česar se pa ni bati, kajti je do-
bro priraščen v strop. Čudovi-

to lep je "božji grob," "gora
Kalvarija." Ljudje v naravni
velikosti. Nismo se mogle do-
volj načuditi temu zares čudo-
vitemu božjemu stvarstvu. —
V drugem oddelku smo videli
kapnike, ki so kot banane, po
šest skupaj, viseli od stropa,
tako tudi korenje. Na nekem
kraju smo videli kappik, ki je
predstavljaval veliko gnjat (šun-
ko) natanko zrezano v kose
22 in 24 palcev. Na tleh pa
smo videli pravo žabo in več
različnih stvari. — Nekako v
sredi jame je velika dvorana,
kjer imajo dvakrat na leto ve-
like plesne zabave, namreč na
Binkošti in enkrat sredi mese-
ca septembra. Blizu dvorane
je tudi pošta. Nešteto kapni-
kov vseh barv in oblik se ni
gledalec, da kar strmi nad
tem naravnim čudom in božjo
vsemogočnostjo. Rade bi bile
odtrgale in vzele kaj za spo-
min, pa ni dovoljeno in se tudi
ne more, dasi je na pogled vse
rahlo, v resnici je pa vse trdno
skupaj sklenjeno v čudovito
krasno celoto. — Krasoto Po-
stojnske jame se ne da opisati.
Kdor potuje v staro domovino,
naj ne opusti prilike, da bi si
ne ogledal tega svetovnega ču-
desa, kajti kaj tako krasnega
najbrže ne bo videl na celem
božjem svetu. Ko smo gledale
vso to krasoto in se zamislile
v nekdanje čase nas je zabole-
lo srce, ker je bil tako sra-
motno ugrabljen ta kras iz rok
slovenskega naroda. Tujec se
sedaj šopiri tukaj, kjer se je
poprej razlegala samo sloven-
ska govorica, kjer so odmeva-
le mile slovenske pesmi, se ču-
je sedaj skoro edino italijan-
ščino. Kratko, počutili smo se
tule, na naših slovenskih tleh
in to greni veselje slehernemu
Slovincu, ki obišče ta zname-
niti kraj, če ima le iskrico na-
rodnega ponosa v svojem srcu.

Čas našega bivanja v jami
je hitro potekal. Blizala se je
ura odhoda, ob petih smo mo-
rali biti na postaji. Ravno
predno smo zapustili jamo,
nam je naš vodnik povedal, da
nameravajo napraviti še več
prostorov v jami dostopnega
obiskovalcem, kajti je še veli-
ke prostore čudovite podzem-
ske lepote, do katerih se še ne
more priti. Ko smo prišli ven,
je že zopet čakalo veliko lju-
di da pojdejo v jamo. Tako se
vrši v poletnem času dan za
dnevom, kakor nam je bilo po-
vedano. — Zapustili smo ta
kraj z vročo željo, da bi Bog
dal, da bi ti lepi kraji še bili
kedaj slovenska last. Vstopili
smo v vlak in na postaji Ra-
kek smo zopet dobili našo prtl-
jago in denar v redu povr-
njen, nato smo oddrveli proti
Ljubljani v naše začasno sta-
novanje, kjer nas je čakala
okusna večerja. — Drugi dan
smo se odpeljale v vas Zemlje
in tam obiskale našo sopotnico
Mrs. Margaret Tekavec. Prišli
smo tja ko so ravno jabolka
obirali. Hčerka Mary nam je
pritekla naproti in takoj sta si
imele z mojo hčerko veliko po-
vedati o doživljajih v Jugosla-
viji. Mrs. Tekavec nas je z ve-
seljem sprejela ter nas pred-
stavila svoji materi in ko smo
se pozdravili še z njeno sestro,
smo šli na njen dom, kjer nam

je lepo postregla. Popoldne
smo obiskali cerkev in poko-
pališče ter stopile k studencu,
ki izvira komaj nekaj korakov
od hiše in ima izvrstno pitno
vodo. V prijetnem domačem
veselju smo prebile nekaj tre-
nutkov in uživala gostoljub-
nost ki je nikoli ne bom pozabi-
la. Naj ob tej priliki ome-
nim, da je Mrs. Tekavec ime-
la sedaj še vse svoje pohištvo,
katerega je pustila, ko je pred
14 leti odšla v Ameriko in je
vse dobro ohranjeno. Vidi se,
da je njena sestra pač skrbna
in varčna gospodinja, kar je
lep vzgled ljubezni med do-
mačinimi.

DROBNE VESTI S KOROŠKE

Za rž se obeta slaba letina. —
Zaradi prevelikega dežja rž sko-
ro po vsej deželi poglela, še pre-
den je bila zacvetela. Po večini
jo je dež vtepel čisto v tla, da se
ne bo mogla dvigniti. Radi tega
se je bati, da bodo ponekod kar
cele posetve uničene. Kmetje so
kar obupani, saj je poznano, da
je na Koroškem ravno rž naj-
večji vir narodne prehrane.

V Borovljah se je mudila ko-
misija iz Berlina, da bi proučila
možnosti, kako bi se boroveljski
puškarni združili v komandno
družbo. Omeniti je treba, da je
puškarnstvo v Borovljah udoma-
čeno že preko sto let. Po navadi
je prehajalo od starih očetov na
sinove in vnuke, tako da so o-
hranili to obrt v hiši celih rodov.
Zato ni čudno, da je bilo ob po-
javi komisije v mestu precej
razburjenja. Gospodje z Berlina
so zbrali vse potrebne podatke
in sedaj se bo stvar temeljito
preučila. Če se bo mogel najti
izhod, da posamezniki ne bi bili
preveč oškodovani, bo verjetno
kmalu ustanovljena družba, ki
bo proizvajala orožje po enotnih
načrtih.

V steni Košate se je smrtno
ponesrečil 27 letni inženir teh-
niškega deželnega urada Ernst
Gailer. Ko je hotel preplezati ta-
koimenovani Košutnikov turn,
se mu je utrgala vrvi in strmog-
lavil je blizu 200 m po pečinah
v globino. Truplo je bilo stra-
hovito razmesarjeno.

V Bistrici v R. je umrla Er-
jančičeva gospodinja, stara ko-
maj 26 let. Možu zapušča komaj
enalet mesecev staro dete.

Z ozirom na bližnjo tujsko se-
zono je deželna vlada odredila
strogo kontrolo gostilniških cen.
Dosedanja policijska poročila
navajajo, da se gostilničarji ne
držijo predpisanih cen. V bodo-
če bo oblast vsako kršenje pred-
pisov kaznovala z globo do 500
mark.

24. in 25. junija nabirajo po
vsej Nemčiji prispevke za nem-
štvo za mejami. Časopisje že
dalj časa opozarja na to zbirko
in poudarja, da ima namen po-
kazati povezanost nemškega na-
roda z vsemi drobci nemštva,
raztresenega po svetu. Obmejno
nemštvo naj bi v tej zbirki vide-
lo voljo nemškega naroda, da se
hoče v bodoče še bolj intenzivno
zanimati za položaj zamejnega
nemštva.

Dogodki

med Slovenci po
Ameriki

Clevelandčanje frčijo v Minnesota

Chicago, Ill. — Zadnji po-
nedeljek sta nas obiskala Mr.
Joseph Gornik, pomožni šerif
iz Clevelanda in Mr. Martin
J. Svete, oba še samska, "le-
dik fanta in frej." Povedala
sta, da potujeta proti Minne-
soti. Ta zadeva je nekam čud-
na? Odkar so se clevelandski
fantje udeležili lanske kon-
vencije KSKJ., se zdi, da so se
v nekaj zagledali. Zadnji te-
den je bil v Minnesoti Mr. Te-
kavec, nazaj pa sta prišla dva.
Mr. Tekavcu smo že častitali,
pa izgleda, da bo treba še
drugim. Prav fantje! Minneso-
ta ima brhke in zale slovenske
dekleta. — Malo šale mora
biti.

V staro domovino

Chicago, Ill. — Rev. Ber-
nard Ambrožič, župnik naše
slovenske fare sv. Stefana, se
je podal te dni v staro domo-
vino na Dobrovo pri Ljubljani,
da po dolgih letih zopet
obišče svoje starše, ki so lan-
sko leto slavili zlato poroko.
Ob enem bo g. župnik prisoten
na kongresu Kristusa Kralja v
Ljubljani, ki se bo vršil v dne-
vih od 25. do 30. julija. — Č.
g. župniku srečno pot in zo-
petno srečno vrnitev.

Bolan

Brooklyn, N. Y. — V Kings
County bolnišnico v Brooklynu
je bil odpeljan že pred nekaj
tedni Mr. John Krečič iz
Brooklyna. Prijatelji mu žele,
skorajšnjega okrevanja.

Obisk iz domovine

Cleveland, O. — Dne 10.
julija je prišel v New York iz
ladjo Normandie benefical iz
St. Vida pri Stični č. g. Josip
Oven. Obiskati namerava svo-
jega brata v San Franciscu,
California in se spotoma usta-
vi tudi v Newburgu, da se se-
stane z rojaki od St. Vida.
Vel. Lašč in od Sv. Jurija pri
Grosupljem. Z njim baje pri-
de tudi g. Viktor Demšar, spi-
ritual v Skofiji Loki, brat slo-
venskega stavbenika Mr. Jos.
Demšarja v Clevelandu, ki je
doma iz Žirov.

Na počitnicah

So. Chicago, Ill. — Te dni
sta se vrnila s počitnic ob Ca-
ribou Lake Detour, Mich., bli-
zu Sault Ste Marie Mr. in Mrs.
Frank Kovačič z družino. Z
njimi je bila tam tudi Ange-
line Kuhel in pa Mrs. George
Camelick z družino. Mrs. Ca-
melick je sestra Mr. Fr. Ko-
vačiča. — Pohvalijo se, da so
se čobro imeli. — Verjamemo.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in naj-
starejšo jugoslovansko Ra-
dio uro od 9. do 10. ure do-
poldne na WGES postaji,
1360 kilocycles.

TARZAN IN SLONOVI LJUDJE

(19)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Z debele veje, katere se je Tarzan
oklenil, je imel dovolj jasnega pregleda
na divjako naselje. Ko je trdno okle-
pajoč se močne veje gledal na plesoče
divjake, je s posebno pozornostjo gle-
dal na neko reč, ki je ležala pred di-
vjakim poglavarjem na tleh. Bil je ve-
lik čaroben smaragd.

Ta dragocen kamen sta morala pre-
pustiti divjakom Spike in Troll, ko sta
bežala pred njimi. Tega Tarzan sicer
ni vedel, toda sklepal je, da je bilo ta-
ko in če je bilo, morata biti obadva še
vedno v bližini. Potemtakem, sta prav
gotovo tudi onadva ugrabila Gonfalo,
je slutil Tarzan.

Ali sta morebiti sedaj tukaj, v tem
divjaskem naselju? Tarzan je nad tem
močno dvomil. Kolikor je mogel spo-
znati iz obnašanja divjakov, niso ime-
li nobenega ujetnika. Vendar svojim
slutnjam ni verjel, ampak se je s ve-
seljem sprejela ter nas pred-
stavila svoji materi in ko smo
se pozdravili še z njeno sestro,
smo šli na njen dom, kjer nam

Ko so se divjaki od plesanja utru-
dili, so se vsi znučeni podali v koče.
Kadar je videl Tarzan, da ni več nobe-
nega zunaj, je splezal z drevesa in se
kot senca pothoma plazil med kočami,
če bi kje našel sled kakih ujetni-
kov. Samo en nepreviden korak, pa bi
prebudil psa, ki je spal.

POZOR!
Pogled na številke poleg naslova in
imena. Ako ti je naravnost pokaže,
obnovi jo in pomagaj listu!

NAJBOLJ ZANIMIV NARAVNI POJAV

Bralci pač vedo, kaj je plinar-
na. To je tovarna, ki iz premo-
ga pridobiva poseben plin, ki se
rabi za razsvetljavo in kurjavo.
Po ceveh je plin izpeljan po me-
stu v ulične svetilke, v kuhinje,
v ordinacijske sobe itd., kot vo-
dovod. Poleg tovarne je povez-
njen velik kotel, ki je sestavljen
iz več obrobov. V tem
kotlu se zbira plin, ki ga
je tovarna "nakuhala" čez dan,
zato je kotel proti večeru zelo
visok. Čez noč, ko se porabi več
plina, pa kotel upada in zjutraj
je že veliko nižji. Taka plinar-
na spada k vsakemu večjemu
mestu, ker je uporaba plina zelo
mnogostranska.

Tako pridelovanje plina pa
seveda stane in plin je treba
plačati na števec, kot vodo ali
elektriko. Zato smo danskemu
mestu Frederikshavn lahko kar
nekoliko nevoščljivi, ker ima
plin — zastoj. Ni bilo treba po-
stavljati nobene tovarne, ni tre-
ba kupovati premog, za vse to je
preskrbela mati narava, ki je
pred mestom, v morskem dnu,
napravila neizčrpno plinaro, ki
ima dovolj zaloga tega plina za
luc in kurjavo.

Pred nekaj leti so mornarji,
ki so vsak dan vozili z obrežni-
mi čolni med mesti Frederiks-
havn in Hirtsholmen, postali po-
zorni na velike mehurje, ki so se
kar kilometer od obrežja dvigali
iz morja. Videti je bilo, kakor
da nekdo spodaj vodo kuha, ker
je nekako vrelo, le da so bili me-
hurji veliko večji, bili so široki
tudi po cel meter in temu pri-
merno visoki. Med pomorskim
ljudstvom so vstale iz spomina
že pozabljene zgodbe o morskih
počastih in druge bajke. Ljud-
stvo si pač ni znalo razložiti, kaj
naj bi pomenilo to čudno kipe-
nje morja. Nekega dne pa je
nekdo iz parnika vrgel v morje
še živo žerjavico in nenadoma
so se mehurji na morju vneli,
slišale so se tudi majhne eks-
plozije. Nekaj dni nato so že pri-
šli znanstveniki z vsemi moder-
nimi pripomočki, da preiščejo
ta sad morskega dna.

Ugotovili so, da je med mesti
Frederikshavn in Hirtsholmen
pod morjem velik prostor, v ka-
terem se pod vplivom bogve kak-
šnih vzrokov dela naravni plin,
ki se potem v obliki mehurjev
dviga na morskovo površino. Že
takrat so mislili, kako bi se dal
ta plin ujeti in izrabiti, toda to
je bilo težko, ker je morje tu
globoko do 40 m. Po nekaj te-
dnih pa se je skrivnostna odpr-
tina v morskem dnu spet sama
od sebe zaprla, kipeње morja je
prenehalo in na stvar so kmalu
pozabili. Očividno pa skrivnost
na sapa pod morskim dnom ni
imela miru in se je na vsak na-
čin hotela pokazati ljudem. Čez
dobro leto dni so se pokazali
prav taki mehurji prav v prista-
nišču Frederikshavn, le da so
tu prihajali iz morja s še večjo
silo kot prej na bolj odprtem
morju. Ko so enega takih me-

hurjev prižgali, se je dvignil iz
njega plamen 16 m visoko! Plin
je imel pritisk osmih atmosfer
in še več!

Precej tega plina se je že
dvignilo iz morja in so se me-
hurji razpočili, preden so se od-
ločili, da bi ta nenavadni dar
svojega morja plodonosno upo-
rabljali. Tri leta so le tu in tam
ujeli kak mehur, da so preisko-
vali plin iz morja. Ugotovili pa
so, da ima ta plin dragocene
lastnosti, ki jih niti plin iz pli-
narn nima v tolikšni meri. Ta
naravni plin je bil za razsvetlja-
vo in kurjavo boljši kot umetni.
Šele lansko leto pa so v prista-
nišču postavili posebne naprave,
ki ta plin love in ga potem raz-
peljujejo po mestu. V gospodar-
skem značaju mesta je s tem na-
stal popoln preobrat, ker je plin
tako poceni, da naravnost revol-
ucionarno izpodriva elektriko,
drva in premog. Vse si sveti in
vse si kuha na plin. Bolnišnice
in druga javna poslopja imajo
tudi kurjavo na plin, ker ta za-
stojniški plin spada k mestni
imovini. Vrelec plina je tako
močan, da ga je lansko zimo, ko
se ga je veliko porabilo, še osta-
jalo.

Opazili pa so, da je pritisk
plina večji, kadar je v pristani-
šču oseka, ko morje naraste.
Večje množine vode pritisnejo
na morskno dno in s tem tudi na
v notranjosti zemlje zbrani plin.
Morsko dno je torej tam do ne-
ke mere prožno, pod njim je vo-
dina, ki se pod pritiskom vode
nad njim stisne, ko pa pritisk
vode pojenja, se tudi morskno
dno "oddahne" in plin v ceveh
izgubi nekaj na napetosti. Ta
pojav pa je združen tudi z ne-
ko nevarnostjo. Utegnilo bi se
namreč zgoditi, da bi se morsk-
dno pod pritiskom vode kdaj
udalo in da bi voda udrila v tiste
praznine, iz katerih danes tako
radodarno prihaja plin. S tem
pa bi bilo tega zastojnega do-
toka plina konec, nastalo pa bi
tudi veliko gibanje vode, zadnji
plin bi udril izpod morja in mor-
da močno razgibal morskovo po-
vršino, kar vse bi moglo biti za
mesto velika nesreča. Torej je še
v neizčrpni naravi zaprti vpra-
šanje, koliko časa se bo mesto
še veselilo te plinarne, ki mu do-
bavlja plin gotovo dobesedno po
"brezkonkurenčnih cenah". Go-
tovo pa je ta naravni plin Fre-
derikshavn eden najbolj pre-
senetljivih darov matere zemlje.

BOGASTVO ŠVEDSKE NA VODNIH SILAH

Produkcija električne energije
je na Švedskem se je z 1400 mi-
lijonov wattov leta 1913 po naj-
novejši statistiki zvišala na
8200 milj. wattov. To energijo
pridobivajo na Švedskem sko-
raj izključno z vodopadi. Stro-
kovnjaki trde, da bi švedski vo-
dopadi mogli producirati 32 mi-
lijard wattov.

Sirite in priporočajte list
"Amerikanski Slovenec"!

V Goshen, N. Y., se je te dni vršila tekma z dirkalnimi dvokolnicami. Pri tem ste se kolesi dveh
vozil zapletli drug v drugega in posledico kaže gornja slika: Eden konjev je padel po tleh, voznik pa
je zadobil lažje poškodbe.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

ZAKLAD VRH PLANIN

Še nikoli, kar pomnijo ljud-
je, niso kriminalni organi v
švicarskem kantonu Waadtu
zasledovali tajanje snega na
vrhovih Jure s takšno pozor-
nostjo kakor v tem majniku.
Državno tožilstvo, orožništvo in
policijska imela stalne opazo-
valce na 1680 m visokem vrhu
Dole in ko se je eden izmed
opazovalcev vrnil v dolino s
sporočilom, da se snegovi ta-
jajo, je odzvala v gore velike
kolona kriminalnih uradnikov.

Lani na dan 24. julija je bil
izvršen drzen vlom pri nekem
draguljarju v Ženevi. Tat je
odnesel več sto ohlajš za ure
ter 15 kg zlata in platine. Vlo-
milce so izsledili letos v fe-
bruarju in so jih spravili pod
ključ. Eden izmed njih je pre-
iskovalnemu sodniku povedal,
da se nahaja zlati zaklad za-
kopan v gorovju Jura. Tatovi
so ga tam skrili, ker so bili
prepričani, da je v naročju
prirode popolnoma na var-
nem.

Že pozimi se je napotila v
gore posebna patrulja orožni-
kov na smučeh, da bi se pre-
pričala o istinitosti navedb
člana tatinske skupine. Toda
sneg je bil debel in zaklada
niso mogli najti pod njim. Še-
le zdaj, ko se je sneg otajal,
so najdbo odkrili. Našli so
vse: ohlajša za ure, zlato in
platino in so ukradene pred-
mete vrnili okradenemu dra-
guljarju. Vlomilci se pač niso
nadejali, da bodo izgubili svoj
plen po isti poti, kakor so ga
hoteli zavarovati v svojo ko-
rist.

MOŠKIH JE MANJ KOT ŽENSK

Niti danes, ko je človek pro-
drl v skoraj vse neraziskane
krajce na zemlji, ni mogoče ugo-
toviti, koliko ljudi živi na svetu.
Končne številke, ki naj bi po-
dajale število ljudi na vsej zem-
lji, so sicer vedno bolj točne,
vendar pa še ne čisto pravilne.
Prav tako pa se zdaj tudi ne da
ugotoviti, ali je na svetu več

moških ali žensk. Po dosedanjih
ugotovitvah pa vendar lahko tr-
dimo, da je žensk več, čeprav ne
vemo, koliko več. Zadnje podat-
ke o celotnem številu ljudi na
zemlji imamo iz leta 1935. Po
teh podatkih je vseh ljudi okoli
2 milijardi 49 milijonov. Že te
okrogle številke govore, da je ta
ocena le približna. Žensk je ne-
kaj nad polovico. Pravijo, da sta
pri vsakih sto ljudeh dve ženski
več. Ugotovljeno pa je tudi, da
po nekaterih državah žensk ni
niti polovico, dočim jih je po
drugih krajih precej več kot mo-
ških.

NENAVADNA NESREČA

Svojevrstna nesreča se je pri-
merila nekemu meščanu iz Hei-
dekruga v Nemčiji. Že je bil pri-
pravljen, da gre iz hiše, ko opazi,
da je klobuk nekaj umazan.
Brž ga očedi z bencinom, posa-
di na glavo in odide. Klobuk je
sicer še dajal duh po bencinu,
toda mudilo se mu je in je odšel
v pričakovanju, da se bo na pro-
stem že iznebil bencinskega du-
ha. Na pragu pa si je prižgal ci-
gareto in plamen vžigalice je
dosegel bencinske hlače. Klobuk
se je v trenutku ves vnel. Mož
ga je sicer hitro vrgel z glave,
pa je kljub temu dobil močne
opeklino po obrazu.

NOV EPOHALEN IZUM V ELEKTRIKI

Italijanski inženirji Sisto in
Bosco iz Palerma in Ernesto O-
sela iz Turina so izumili elek-
trični generator, ki dela, ne da
bi se pri tem kaj električne ener-
gije izgubilo. Značilnost tega
generatorja obstoji v njegovi
popolni samostojnosti in je nje-
govo funkcioniranje enako, ka-
dar je napolnjen, in kadar je
prazen. To je izum, o katerem se
zdi, da bo povzročil pravo revo-
lucijo na polju proizvodnje elek-
trične energije. Izumitelji trdi-
jo, da bo s pomočjo tega gene-

ratorja možno dobivati električ-
no energijo brezplačno. Izum so
predložili v proučevanje Narod-
nemu svetu za raziskovanja.

DELO USMILJENIH SESTER NA KITAJSKEM

Predstojnik usmiljenih sester
na Kitajskem, p. Pavel Legris,
poroča v redovnem letnem poro-
čilu, da so sestre v preteklem le-
tu krstile skupaj 23.283 Kitaj-
cev, in sicer 841 odraslih kate-
humenov, 4521 odraslih in 13-
055 otrok. Red teh sester, ki so
prve začele z misijonskim delom
na Kitajskem, danes šteje nekaj
nad 400 članic, med temi pa je
60% domačink-Kitajk. Red ima
41 bolnišnic, v katerih je bilo v
zadnjem letu 35.370 bolnikov.
ambulatorijih so sestre sprejele
1.591.517 bolnikov, 34.506 bol-
niških obiskov pa so napravile
izven svojih postojank.

POTOVANJE KLAVIRJA ČEZ ATLANTIK

V glasbeni šoli v Insterburgu
imajo klavir, ki je gotovo med
najslavnejšimi na svetu. Ta klavir
je bil na Zeppelinu "L-129",
ko je ta zadnjičkrat letel čez At-
lantski ocean in se v pristajanju
v Ameriki ponesrečil. Zgrajen
je iz lahkega lesa in nosi znam-
ko "Blinz". Svoj rekord pa je
dosegel s tem, da je s Zeppeli-
nom preletel nič manj kot 24
krat čez Atlantski ocean. Ko se
je Zeppelin "L-129" ponesrečil,
je ta klavir ostal po čudnem na-
ključju nepoškodovan, to pa za-
radi tega, ker so ga zaradi pre-
velikega števila potnikov morali
razstaviti v posamezne dele, da
bi na ta način dobili več prostora
za potnike.

Kjer katoličani ne skrbijo za
razširjanje svojega katol.
tiska, tam da je jo najlepšo
priliko nasprotnikom, da šir-
jo ti svoj protisrski tisk.

Slovenec, Hrvat in vsem Jugoslovanom

ki potujejo skozi COLORADO SPRINGS, Co-
lorado, se pripravljamo s svojo dobro urejeno
GOSTILNO in RESTAVRACIJO, kjer servi-
ramo vedno sveža in okusna jedila, pripravljena
po ameriškem in domačem evropskem okusu.

MILTS CAFE & BAR
M. T. KANCIYANCICH, lastnik
7 East Bijou Street -:- Colorado Springs, Colo.
Telefon: Main 1190

ZA OBNOVITEV VAŠE ZAVAROVALNINE
proti ognju, tornadu in avto nezgode, kakor tudi, kadar potrebujete
notarska dela, pokličite me po telefonu: KENMORE 2473-R ali
se pa zglasite pri:

JOHN PRISEL
15908 Parkgrove Avenue
CLEVELAND OHIO
ZASTOPNIK "AMERIKANSKEGA SLOVENCE" IN
PRODAJALEC HIŠ.

SPOMINI...

Mary Blai

(Konec)

Ze po Božiču sem pa še spre-
jela 2 dol. po pošti od rojakinje iz
različnih držav Amerike in 3
dol. in pol še od Urške iz Wau-
kegana. Mr. F. Drašler iz Cle-
velanda je šel pred Velikonočjo
v Borovnico in ker sem mu že
itak oddala nekaj denarja za
moje starše, sem pa še teh 5 dol.
in pol njemu dala, da jih je tam
izročil č. g. župniku, katere sta
tam skupno z g. J. Kosom raz-
delila med najpotrebnejše, kot
sem naročila. Od Jožeta Kos sem
dobila pismo, kjer med drugim
piše: denar, ki si poslala po g.
Drašlerju smo dobili in razdelili
med najpotrebnejše. O tem Ti
bodo že še g. župnik pisali, če še
niso. Od, kako so vam vsem ti
režeji hvaležni. Njihna molitev
vam bo gotovo vsem blagoslova
prinesla. — — —

No, kak mesec nazaj sem pa
zopet dobila od neke rojakinje
pismo z dolarjem v namen rev-
nim v Borovnici. Tega pa še ni-
sem oddala. Morda še kaj do-
bim, kaj tudi sama pridenem pa
bom v bližnji prihodnosti zopet
oddala. Sprejmite pa vsi tisti,
ki, dasi težko dandanes, vendar
darujete še za revnejše, tudi
mojo prisrčno zahvalo. Je gin-
ljivo čitati te pisma: saj ne dam
lahko, tudi mene tepe revščina,
vendar mi bo Bog pa na drug
način povrnil; približno tako le-
se glase vsa pisma. Tem se tudi
jaz pridružujem: res, Bog naj
vam vsem stotero povrne.

V Radeče pri Zidanem mostu
sem poslala 1000 din; to je 19
dol. 25 centov, katere so darova-
li Radečanje iz Milwaukee, La
Salle in Chicago. Tudi od č. g.
župnika Lovšina sem sprejela že
dolgo časa nazaj potrdilo in
iskreno zahvalo vsem daroval-
cem. Pri polnočnici lansko leto,
ko so orglje prvič zapele v ra-
deški cerkvi, so se tamkajšnji
župnik in rojaki še posebej spo-
minjali vseh ameriških rojakov-
darovalcev. In torej — — — to
praznujem obletnico prihoda
Ženske Zveze v rojstni kraj. Pr-
vega julija je bilo, ko smo se
pripeljali na Jesenice in potem
naprej proti Ljubljani. Dasi ho-
čem končati in zapreti sedaj ob
obletnici moje knjige spominov,
s tem ni rečeno, da jih bom po-
zabila, ali pa da sem jih že vse
povedala. Sleherni dan mi pride
v spomin zopet kaj drugega,
kar sem v tem času doživela.
Včasih mi privabi to solzo v oko
včasih smeh na obraz. N. pr. —
ne vem če sem že povedala, ka-
ko je bilo, ko smo se, Stakalov
oče, njihni vnuček in jaz peljali
v "bagerlu" z Gorenje Brezovi-
ce dol na Jezero. Ko smo se pe-
ljali ven iz Podpeč proti Jeze-
ru, smo imeli tam pot zagraje-
no, na meji namreč. Ustavili
smo. "Kaj pa je?" vprašajo Sta-
kalov oče fanta, ki je tam stal.
"Imajo živinsko bolezen v Pod-
pečju, morate zato doli z voza,
da Vaše čevlje prestiliziramo"

reče fant. Oče pravijo: Ej, saj
menda ni take sile, in na vse
zadnje, saj jaz sem iz Preserja
doli prišel, Podpečjo skoro še
bili nismo. Ampak, fant si ni
dal nič dopovedati. Je rekel, če
ne storite, kot vam je ukazano,
vas naprej ne smem spustiti.
Deževalo je, kako težko mi je
bilo stopiti v blato z ameriškim
čevlji, pa — morali smo storiti,
kot je bilo vkazano. Stopiti smo
morali tam k škafu, kateri je bil
napolnjen z sterilizirano vodo,
tam smo morali pomčiti naše
čevlje. Ko se skobacem nazaj na
voz, premočena od dežja in vo-
de v škafu, pa čakam, kaj bo
fant pa s konjem naredil? Pre-
mislite moje začudenje, ko je
očetu povedal, da lahko poženo.

Bolezen je bila na živinskih
parklih, pa so nam čevlje moči-
li, konja pa v miru pustili.
V drugem slučaju sem presli-
sala pogovor v vagonu na progi
iz Ljubljane v Borovnico. Star
mož je drugemu pripovedoval,
kako zelo je bil bolan. Edina

hrana ki jo je vžival več tednov,
so bila samo zdravila. Ja veš,
je mož pristavil, biv sem na
smrtni pojstli, ampak, dohtarji
se me prepajli z renljemi taku,
da sem biv zaradi tega še po-
tlej dovgo bolan, ko sem že ozdravu.

Zopet drugič sem naletela na
vlaklu na večjo zgovorno dru-
bo, med njimi orožnik iz naše
okolice, ki se je vračal iz Srbije
domov po petih letih na počit-
nice. Pogovor se je zasukal na
slovensko govorico, kajti, ta
orožnik jo je lomil, nič kako.
Nekako očitajoče sem mu rekla,
da izgleda, da se mi v tujini, da-
leč za morjem, bolj prizadeva-
mo si ohraniti naš jezik, kot pa
rojaki doma. "Res je," je povzel
neki gospod, "kot pravite, po 29.
letih ste se sedaj prvič vrnili v
rojstni kraj, pa kako še obvla-
date pravilno slovenščino. A tu
naši ljudje," je gospod nadalje-
val, "pa gredo po službah ven iz
Slovenije, se po 6 mesecih vrne-
jo na obisk, pa že ne zna sloven-
skega jezika." To je žalostno,
ker, bojim se, da je precej res-
nično, kajti enakih pogovorov
sem prav mnogokrat čula tam.
Imamo dosti, dosti vzrokov biti
ponosni na svoj rod, le ne tudi
ne v sedanosti in ne v prihod-
nosti kvariti te tradicije.

Če se pristavim, da se mi je
videlo prav ostudno, postopanje
nekega prav mladega, rekla bi,
kerolina — uradnika italijan-
skega rodu, na postaji v Postoj-
ni z neko slovensko, staro bra-
njevko, potem sem menda zapi-
sala vse, kar sem želela zapisati.
Mislim, da ta žena ni imela vseh
papirjev v redu, je pa kričal ta
poba nad njo, da je bil ves ze-
len. Tudi ona se ga je res bala,
ko je stala pred njim, a ko je pa
šla proč, ga je pa osvrnila s
priimkom, that is nobody's busi-
ness. Sedaj, ko čitamo v časopi-
sih, kako gredo naši rojaki zo-
pet na obisk v domovino, eno-
stavno, da me vleče z njimi. De-
legatinje Ženske Zveze so si od-
pomogle ob domotožju s svojim
zopetnim potovanjem letos na
konvencijo. Dobila sem več po-
zdravov od njih, med katerimi
se je g. Bara Kramer najbolj
odlikovala. Prisrčna hvala vsem
za poslano kartice, posebno
Vam, g. Kramer, tudi za sol, ki
ste jo poslala iz Salt Lake City.
Ko bi preje vedela, da bote šli
zopet letos na potovanje, bi Vam
nazaj prodala solčna očala, ka-
tere sem od Vas na potu v do-
movino na morju kupila. — —
Jaz sem namreč pozabila si ku-
piti pred odhodom ta zatemne-
na očala, a ker pa so bili naša
Bara nekaj bolelni na parniku,
so mi ponudili v nakup svoja
očala. Dam ti jih po vredni ceni,
so rekli Bara, samo en dolar. Jaz
vesela izvanredne prilike, očala
hitro plačam in šele potem so
mi Bara povedali: sicer sem jaz
dala 75 centov za nje, toda Blai-
eva, ti ne pozabi, da si očala na
morju kupila, da tu so vredni
najmanj dolar in pol, a dala sem
ti jih za en dolar. — Torej, ker
pa roka roko vmije, jaz bi Vam
letos prodala te očala za nič več
kot dva dolarja, kar je na vsa
moč nizka cena, kajti očala so
bila v Sloveniji, kar jim dela iz-
vanredno ceno. — Škoda kaj-
ne, da se nismo tega preje de-
menile.

Sedaj pa — z Bogom! vsem,
vsem, ki sem na en ali drug na-
čin prišla v stike ob mojem iz-
letu v domovino. Bodite mi vsi
iskreno pozdravljeni, to in ono
stran morja. Če je božja volja,
da pojdem na mojih staršev zia-
to poroko čez 4 leta, tedaj ho-
čem spomine nadaljevati. Če pa
ni tako božja volja, se pa hočem
s temi zadovoljiti in jih ohrani-
ti v srcu.
— Vsem ono stran morja kli-
čem: na veselo morebitno svide-
nje! a rojakom to stran morja:
da ste mi zdravi in Bog plačaj!

Sirite in priporočajte list
"Amerikanski Slovenec"!

SIGNORA MUSSOLINI

Mussolinijeva žena se le redkokdaj vidi na sliki in gornja slika je bila
vzeta ob eni takih redkih prilik ter kaže diktatorjevo ženo (na desni), ko
se razgovarja s kolonisti, kateri se odpravljajo v severno Afriko.

DENARNE POŠILJATVE

nakazujemo za Jugoslavijo, Ita-
lijo in vse dele sveta po dnev-
nem kursu. Prejemniki dobijo
lenar na dom po pošti. Včeraj
so bile naše cene:

ZA DINARJE:	
Za \$ 2.36.....	100 Din
Za \$ 4.50.....	200 Din
Za \$ 6.60.....	300 Din
Za \$ 10.25.....	500 Din
Za \$ 20.00.....	1000 Din
Za \$ 39.00.....	2000 Din

ZA LIRE:	
Za \$ 6.30.....	100 lir
Za \$ 12.00.....	200 lir
Za \$ 29.00.....	500 lir
Za \$ 57.00.....	1000 lir

Vse pošiljave naslovite na:
JOHN JERICH
1849 W. Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

"Podkrnoški gospod"

Dolores Wieser: — ROMAN — Poslovenil Janez Pucelj.

"Ah, kaj, manjka se lepih oči na svetu!"
Lenart se zravna in si podpre komolce ob široko razkročena kolena. Ta trenutek mu je, kakor da se ga je nekaj dotaknilo, nekaj iskrenega, nežnega, veselja-polnega. Je v sobi tako kakor takrat, ko je še ona posedala pri oknu in pela.

Drhteč, žalostnoljub nemir začne mučiti Lenarta. Mora misliti na Alenko, na njeno temno sladkost in njeno nprav, ki mu je vsevilj ostala skrivnostna. Rad bi čutil njeno mehko roko v svoji in vprašal:

"Zakaj si šla od mene?"

Lenart globoko zasope in prisluhne noter v temačno sobo. Toda nihče mu ne odgovori. Glava mu je težka in tišina mu stiska srce kakor mora.

Ob okno nekaj rahlo potrka, kakor da je zletel nočni ptič mimo. Svetilnica je dogorela. Leno čadi dim gori ob treh verigah in iz žerjavnice diha suho in toplo.

Zadušil bi se človek!

Lenart se sunkoma požene s sedeža in omahovaje vstane. Stopi k oknu in ga odloputne.

Hladno mu seže zrak v obraz. Ah — to le dobro! Globoko sopeč se nasloni ob okrižje v oknu in gleda v noč.

Tedaj se mu tudi razkadi hrepeneča žalost. V spomin mu pride lepa pesemca, ki so jo peli danes pri Vetrinjskem:

Kedar Zila in Drava
nazaj potače,
tedaj boš moj šocej,
jaz tvoja dakle.

Tancenperški bo pač vedel, zakaj je pel tako od srca! Gospa Salvaine se je smejala, da so ji rožljali stekleni biseri.

"Gori na Brankovici palijo kres — dva, tri, pet."

Kres — — — ?

"Nocoj vendar ni kresni večer? "Sinsveti" so!"

Lenart zmaže z glavo in trudoma zbira misli.

"Sinsveti" so, — prav za prav že verne duše. Kakšni ognji gore tam na Brankovici?"

Morajo kaj pomeniti. Toda kaj?

Lenart namršči čelo.

Lahko da imajo svatbo? Pa tedaj bi gorrel samo en ogenj, ne pet, po gozdu daleč drug od drugega.

Spodaj Pod Krnosom, v Selu, je vse temno in tiho.

"Zakaj gore ognji na Brankovici?"

Lenart se nagne skozi okno. Mu je, kakor da mu pritiska polagoma, polagoma leden mraz v kri. Ves nepokojen si potegne z roko čez obraz.

"Kres za Krstnika, — kres za Cirila in Metoda, — kres za veliko noč —. Ampak nocoj je vernih duš dan."

Ogenj na gori, to pomeni nevarnost! To pomeni: sovražnik gre.

"Turki!"

Ta misel vrže Lenarta ob steno. Bolesten drget ga hoče pritisniti ob tla. Stisne pesti in se visoko vzpe. Prsi mu stisne nenaden strah. Otrese se ga in ta trenutek mu je glava jasna. Sklone se daleč venkaj. Pogledi mu prelete vzdolž obzora. Podjuna je temna, na širokem hrbtu Norijskih planin leži mesečina. Tam je

vse mirno. Toda na Brankovici so morali razpoznati nevarnost, ki preti kje od juga, kamor zapirajo pogled Gore.

Ali ni, kakor da se dela nebo nad Komljem čudno sivo?

"Turki so morda že blizu. Za božjo martro!"

Lenart se zdrzne. Srce mu kuje tako glasno, da mu bobni po ušesih. Kakor da ga je kdo udaril z bičem, mu planje nenedoma zavednost v ude.

Z dvema skokoma je pri vratih, prhne skozi vrsto sob doli po ozkih stopnicah v žagrad. Rezko zaškrtajo zapahi in se pomaknejo nazaj. Cerkev odjeka od njegovih divjih skokov. Duri v zvonik so zaprte, pa Lenart jih sune z nogo, da se raztrešči prepereli les. V zvoniku je tema. Po vseh štirih hlata Lenart gori po prasnih stopnicah, dokler mu ne zasijejo skozi line zvezde in mu zrasteta pred očmi zvonova kakor črni strašili v oklepah.

Obe vrvi si ovije okrog krepkih rok in potegne.

Od tako nenadnega prijema zbuena zvonova strahotno zatulita — — — veliki s težkimi, šumečimi udarci in mali, ki zvončka vmes rezko in odtrgano. Pečine mečejo glas daleč ven v dežel.

Lenart zvoni in zvoni in oprezuje pri tem skozi line.

"Za božjo voljo, za božjo voljo, se še nisozbudili v Selu, v Ceteraji?"

Vedno bolj rezko kliče zvana: Na noge! Na noge!

Krvava nepočakanost hoče prosto razgnati možgane.

Vleče za vrvi, vleče in sope. Kovinasto šumenje tuli okrog njega kakor ogenj in meč.

Tedaj začuti Lenart mrzlo roko na ramu, ki je z nje že zdavnaj zdrsil kunin kožuh. Okrene glavo in zazre oglate obrise spačenega obraza. Kapelanus je — — — tudi on poseže v vrvi; pri tem zavpije gospodu nekaj besedi. Lenart vidi zdaj Rutarjeva silovito odprta usta; sleherni glas potone v tuljenju zvonov.

Pa Lenart prikima in spusti vrvi, se opoteče čez plašč, ki leži na tleh, skoči po stopnicah doli v temo.

"Župana in orožje!" zarjuje Lenart, ko hiti mimo in udari hlapca krepko po ramu, da bi ga popolnoma zbudil.

Zunaj skoči Lenart k zidovju, ki teče okrog dvorišča, in popreži še enkrat čez dežel. Na Brankovici in zdaj tudi že tam čez na Krištofovi gori žare znamenja na vzhodu, v dalji in tiho, rdi nebo.

"Hvala Bogu! Ni še prepozno."

Na Jadovcah in v Selu se posveti luč, pa podkrnoški ljudje dobro spijo.

"Ha, kar se da zvoni Rutar!"

Skakljaje pristopica žrebec na dvorišče in zaprha. Zdaj se pririnejo k večnim vratom tudi že dekile v pisanih spodnjih krilih.

"Še orožje prinesem," beblja Marko in poda gospodu vajeti.

"Pa brž!" zaukaže Lenart. "Potem pa zdriraj v vasi; povej, ženske, otroke in živino naj pošljejo v prošitjo in v grad; možaki pa naj zgrabijo za železo, ki ga pač ima kdo pri roki, in naj pridejo v Ceterajo!"

(Dalje prih.)

TO IN ONO IZ DOMOVINE

Vsakdanje nezgode

Iz Ljubljane poročajo z dne 24. junija: Včeraj je v Ruski ulici podrl motorist štiriletnega Dušana Povha. Fantek je padel tako nesrečno, da si je zlomil ključnico.

Z motorja je padla Brigita Šuštaršič iz Povšetove ulice. Pri tem se je precej potolkla po životu, dobila pa je tudi rahel notranji pretres.

Zvečer se je z dela v tovarni peljala domov Marija Strah, delavka iz Zgornjega Kašlja. Nesreča pa, ki nikdar ne miruje, je hotela, da je na kolesu izgubila ravnotežje, padla ter se prav pošteno potolkla.

Neznani motociklist je včeraj na Dolenjski cesti podrl dninarja Benedikta Ribiča. Ribič je bil precej poškodovan ter so ga morali reševalci odpeljati v ljubljansko bolnišnico.

Posestnik Franc Tur iz Lašče pri Planini je padel z avtomobila ter si zlomil ključnico.

Trgovski zastopnik Stane Zalar iz Ribnice se je peljal z motorjem, pa ga je vrglo, da je padel ter si zlomil roko.

Sin batarja iz Horjula, Jože Grdoličnik, je zlezal na lipo, obiral cvetje za čaj, pa se mu je odkrnila krhka veja; padel je ter si zlomil desno roko.

Na češnje pa je splezal

strežnik Lojze Grčman, ki se mu je prav tako odlomila veja. Padel je, pa k sreči ni dobil težkih poškodb, le nekoliko se je potokel.

Prav huda nesreča pa se je primerila žagarjevemu sinu iz Starega trga, Jakoba Zabukovcu. Svetovna vojna je pustila v zemlji še vedno kopico nevarnih "ostalin". Kar naprej se zdaj, ko je že minulo dobrih dvajset let, odkar je bila morija končana beremo, da ta ali oni najde v zemlji staro granato ali patrono ali kakšno drugo podobno reč. Ponavadi otroci kaj brskajo po teh nevarnih predmetih, pa jim nenadoma eksplodirajo. Taka se je primerila tudi Jakobu Zabukovcu. Našel je staro patrono, ko pa jo je začel nekaj pregledovati in preiskavati, mu je nenadoma eksplodirala v roki. Vzbuh mu je odnesel tri prste na roki, druge pa mu je poškodoval.

Sin posestnika iz Velike vasi, Ludvik Avbelj, je sekal drva, pa se je vsekal precej hudo v roko.

Nesreča

Na Pobrežju se je ponesrečil 26 letni Vinko Zemljič. Padel je po strmem bregu v gradmožno jamo in se prav nevarno poškodoval, da je moral v bolnico.

Kuhajte okusne obede na HLADNI - LAHKI NAČIN

... z avtomatično električno PEČJO

* Kuhanje z elektriko je hladnejše kuhanje! Hladnejše zato, ker žarilniki na površini koncentrirajo vročino pod posodami, in, ker popolna izolacija drži vročino v peči — in je ne spušča v kuhinjo.

Električno kuhanje je tudi lahko. Nikake pažnje, čakanja ali skrbi ... vaši obedi se bodo kuhali avtomatično med tem, ko ste vi odстранjeni, in bodo gotovi za serviranje, ko se vrnete.

Oglejte si izložbe modernih avtomatičnih električnih peči pri trgovcih z električnimi potrebščinami, v trgovinah z železnino ali pohištvom in department trgovinah ter v soseski ali "downtown" prodajalnah Commonwealth Edison Company.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Pisano polje

J. M. Beneš

IVERI.

Antisemitizem. To je aktualno vprašanje, še bolj je "judovski problem", ker antisemitizem je le kos tega problema. Tudi v "C. G." je uvodni članek o antisemitizmu. Pouči se, nič na tem kdo poučuje. To velja saj za-me. E. Kristan se je seznanil z antisemitizmom približno tedaj, ko tudi jaz. Povem, da se jaz glede svojega naziranja po članku nisem niti za trohico izpremenil, dasi dregne članek tudi katoliške antisemite. Govori namreč edino o rasnem antisemitizmu. Well, če kdo, moram jaz tega najodločneje odkloniti. Tudi kak katoličan pa more zaiti v ta rasni antisemitizem. Ako E. K. omenja, da je prav jezuit Pierre Charles odkril potvrditev zionskih protokolov, in meni, da "bi to vsaj katoličane lahko prepričalo. Toda kdor noče slišati resnice, si ušesa lahko zamaši in nadaljuje svoje obrekovanje". Rasnega antisemitizma bi sploh noben katoličan ne smel poznati, protokoli sem ali tja, in če se najdejo taki katoličani, naj "se prepričajo", meni se ni treba, ker niti kot študent nisem nikoli bil rasen antisemit.

Drugeče pa je bil prav moj antisemitizem kamen spoditke takim, ki se skoroda pohujšujejo nad menoj. Še več. Pri "Napreju" so se zbal skoroda za mojo dušo, in so me opominjali "frdamanja", ako se ne poboljšam ali "prepričam". Nix do. Do danes niti za trohico, ker imam o antisemitizmu malo drugačne pojme, in rasnega antisemitizma nisem nikoli poznal in ga ne bom priznal.

Malo čudni pa so taki, ki se nad mojim antisemitizmom prav — pohujšujejo, škandalizirajo, da more kak duhovnik biti antisemit. Prav pri istem "Napreju" so ti — svetniki. Prikazal se je general Krivitzky. A. Garden pravi, da jim je vzelo najprej sapo, in šele ko so vzdihnili proti sveti Moskvi, so prišli do sapa. Kako? Ta šmentani Krivitzky je izmišljen, ga ni. To je bila prehuda sapa. So morali zavreti. Je, pravijo, pisati pa ne zna, nekdo drugi je pisal, in falot je, ker general Krivitzky je le poljski Jud Samuel Ginsburg. Tu jih imate — slovenske filosemitske svetnike, ki se pohujšujejo nad antisemitizmom tega skoraj že frdamanega Trunka. Jud je pisal in zato je pisarija falotija. Najčistejši rasni antisemitizem. Slovence je nemškutar, nemškutar je falot, torej je Slovenec falot!

Ako zase tudi ne verujete na nobeno frdamanje, bojim

se, da to tajejanje vam ne bo nič pomagalo, če vstrajate pri takem — resnem antisemitizmu. Jaz se pri svojem antisemitizmu ničesar ne bojim, dasi verujem na frdamanje.

Beneš se je priznal za katoličana, kar je lepo. Dvomljivo pa je, če stoji tudi na stališču krščanskega naziranja o svetu in življenju. Masarykov učenec je in Masaryk v teoriji ni bil privrženec krščanskega svetovnega nazora, dasi zadnja leta v praksi. Sreča za vsakega človeka je, da se praktično udejstvovanje malokdaj vjema tudi s teorijo. Ako Beneš upa na končno zmago demokracije, in je na pravem, ker demokracija v pravi obliki je dosledni izraz krščanskega svetovnega nazora in bo prišla do veljave, ko sloini na objektivni resnici. V tem upu na demokracijo stoji Beneš na trdni podlagi.

Zadržanje Čehov se mora gibati v ti smeri, vse drugo je le tratenje moči. Menda se zbira v Varšavi neki češki legijonarji, in celo izmed Slovakov jih dosti prihaja. To bi bilo na sebi dober pojav narodnega mišljenja, pa ni prava smer. Legijonarji bi prišli do pomena le v slučaju vojnih zapletljajev. Kakor pa vse kaže, do teh ne bo prišlo. Ker diktatorji dobro vejo, da stavijo lastno usodo na kocke. Anglija se sicer pripravlja, pa ne bo udarila, ako ne bo prisiljena. Hitler je pa gotovo ne bo prisiljeval, ko mu gre za lastno kožo. Mussolini je pa le privesek. Zato češke ali slovaške legije nimajo pomena. Čehi morejo doprinesiti z razumnim odporom proti nemškemu nasilju do notranje križe nemškega nazizma in s tem pospešiti pot do demokracije. Benešovo naziranje je pravilno.

Na sebi pa je dohod zavednih Čehov in Slovakov v Varšavo vesel pojav, ker se vsaj nekoliko povezujejo s tem slovanske, tu vsaj češke in poljske moči. Enako je s pobežnimi piloti ali zrakovplovci.

— — —

Prireditve, ki so oglašane v "Am. Slovencu" so vedno uspešne.

Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9. zjutraj do 8:30 zvečer.

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas po dnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.
Telefon: 85 — Res. 4080-W

Učbenik Angleškega jezika

Vsebuje SLOVNICO in kratek SLOVAR.

Zelo praktična knjiga. Žepne oblika.

Naročila s potrebnim zneskom je poslati na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

TA NOVI SLOVAR

ima posebno poglavje o ameriški angleščini. Slovar je priredil in sestavil znani profesor J. Mulaček, ki je bival več let v Ameriki. — Knjiga ima 295 strani.

CENA:

Trdovezan v platno — \$1.50

Broširan mehko — \$1.25

Piknik

ki ga prirejate bo uspel, če ga dobro razglasite v javnosti potom oglaševanja v

Amerikanskem Slovencu

Za društva imamo posebne cene.